

Tallaabo Lama filaan ah, Balse Lagu Diirsado, oo Hore loo qaaday

Sida Dedaalka iyo Wadashaqaynta Wax-ku-oolka ahi U soo afjari karto Ciqaabtii uu ku badbaadi jiray Kufsigu

17 December 2019

14-kii December 2019, Maxkamadda Gobolka Berbera, ee Gobolka Saaxil, Somaliland ayaa dhaqan-gelisay caddaaladdii kadib markii ay ku xukuntay wiil dhallinyar ah 12 sanno oo xadhig ah kufsi uu u geystay gabadh yar oo 5 jir ah. Tallaabada maxkamaddu ay qaadday intaa kuma ay eekaan. Waxa ay laashay heshiis xeer-dhaqameed ku sallaysnaa oo ay wada gaadheen odeyaashu. Waxa ay xidhay xabsigana u taxaabtay Aabbihi dhalay gabadha yar iyo raggii kale ee ay qaraabada ahaayeen ee aqbalay magdhawga si loo sii daayo eedaysanaha, waxayna ka diiday in la sii daayo illaa ay celiyaan magdhawgii ay aqbaleen.

Natiijada ka soo baxday kiiskani waxa ay marag u tahay guusha la gaadhi karo marka ay wada shaqeeyaan dhammaan hay'adaha ku lugta leh caddaaladdu – iyaga oo si degdeg ah u hawl-galaya, iskaashanaya isla markaana leh hadaf kaliya oo mideeya kaas oo ah: dhawrista dadka tabaalaysan iyo ixtiraamka sharciga iyo kala danbaynta.

Kufsigu ilma yar oo shan jir ah waa in uuna noqon mid la iska illaawo ama la dhayalsado. Cadhadii, naxariistii, masuuliyaddii iyo xalkii ay ka wada hawlgaleen dhammaan dadkii ay khusaysay waxa lagu dhammaystiray hab qumman si kiiskaa sida ugu dhakhsaha badan loogu guuleysto dacwad ku oogistiisa.

Laga soo billaabo Wasaaradda Shaqo-gelinta Arrimaha Bulshada iyo Qoyska xafiiskeeda Berbera, kuwaas oo kiiskan soo ogeysiiyey Hay'adda Horizon Institute, Cisbitaalka Guud ee Berbera oo sameeyey baadhista loo baahnaa iyo daryeelkii caafimaad iyo cid kasta oo qayb ka ahayd kiiskani dareen daacad leh ayay ka muujiyeen arrintan. Taageeradii Hay'adda Horizon u fidisay ilmahan iyo qoyskeeda, xeer-ilaalinta aan ka daalin sidii ay u xaqiijin lahaayeen caddaaladda, saraakiishii booliska ee aan dheg jalaq u siin heshiiskii xeer-dhaqameedka iyo garsoorihii soo oogay dacwadda kufsigu, waxa ay tusaale u noqdeen waxa lagu guulaysan karo marka qof kastaa sameeyo dedaal iyo hadafka ay wada xaqiijin karaan marka wadajir loo shaqeeyo.

Dhiiranaan badan ayay uga baahantahay gabadh haween ah ee miskiinad ah ee ku nool baadiyaha Somaliland in ay kalsoonideeda siiso waaxda caddaaladda ee Somaliland iyo in ay ka hor timaaddo Saygeeda iyo Cuqaasheeda. Laakiin hooyada gabadhan yari sidaas ayay samaysay. Waxa ay kalsooni siisay nidaamka caddaaladda si uu u ciqaab muto ninka ku xad-gudbay gabadheeda iyo in ay ka hor timaaddo heshiiskii dhaqan ee dammaanadda sii deynta ah siinayey ninkan eedaynaha ah. Tallaabadan ay qaaday, waxa ay u dhabar-adeegtay in bulshadu ku faquuqdo in ay caasi ku noqotay cuqaashii iyo waxgaradkii. Haddii aanay go'aankan adag qaadan lahayn hooyadani, kiiskani wuu ka bixi lahaa maxkamadaha, sida kuwo kale oo aan la soo koobi karaynin hore uga baxeen.

Jilayaasha waaxda caddaaladda ee dhammaan gobolada Somaliland, iyo dhammaan hay'adaha ka shaqeeya joojinta tacaddiyada ka dhanka ah haweenka iyo carruurta, waa in ay u dhug-yeeshaan hannaankii uu kiiskani maray, natiijada ka soo baxday iyo casharka muhiika ah ee laga baranayo go'aankan Berbera ka dhacay.

Maadaama bulshada ku nool baadiyaha Somaliland ayna haysan cusbitaalo, saldhigyo booliis, xafiisyo xeer-ilaalined, maxkamado iyo hay'ado ay la hadlaan, waxa ay ku khasban yihiin in ay aqbalaan heshiiska lagu dhammaystiro xeer-dhaqameedka ee danbiyada kufsiga. Waxa ay ogsoon yihiin in ay arrintani sii dhiiri galinayso tacadiyada ka dhanka ah hablahooda, dumarkooda iyo hablaha walaalaha ay yihiin, balse ma haystaan fursad kale oo u bannaan. Go'aanka ay Maxkamadda Berberi ku laashay heshiiskii xeer-dhaqameedka, iyo xukunka ay ridday waxa ay tusinaysaa qoysaskaas iyo kuwo kaleba fursadda kale ee ay haystaan sida ay u eegtahay marka ay bahda caddaaladdu isku yimaadaan si ay u gabbood ugu noqdaan dhibaneyaasha kufsiga.

Hay'adda Horizon waxa ay ka shaqaysaa sidii kor loogu qaadi lahaa xuquuqul insaanka iyo hirgelinta sharciga iyo kala danbaynta. Waxa aanu tallo-sharci iyo taageero bilaash ah u fidinaa dumarka la kulma tacaddiyada iyo dhibaatooyinka sharciga la xidhiidha. Si aad wax badan uga ogaatid adeegyada aanu Somaliland ka fulino, fadlan booqo mid kamid ah saddexda xafiis ee aanu ku leenahay Hargeisa - Omer Hashi Building, Kaamka Barakacayaasha ee Ayaxa una dhaw saldhigga bileyska, Iyo Kaamka Barakacayaasha Daami una dhaw saldhigga bileyska - ama Xafiiskayaga Burco oo ku yaala Dhismaha Sagaljet . Sidoo kale waxa aad nagala soo xidhiidhi kartaa telefoonada kala ah 523603 Hargeysa ama 711208 Burco.